

Broj:

Sarajevo, 23.1.2020. godine

**DOM NARODA
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE
BOSNE I HERCEGOVINE**

 BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 23-01-2020

Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Radni broj	Broj priloga
02	02-2	210	120

n/r Dragana Čovića, predsjedavajućeg

Predmet: Prijedlog rezolucije o jačanju integriteta, transparentnosti i efikasnosti izbornog procesa u Bosni i Hercegovini i provođenju izbora u skladu sa evropskim standardima

Na osnovu člana 151. stav (2) Poslovnika Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 58/14, 88/15, 96/15 i 53/16), podnosim **Prijedlog rezolucije o jačanju integriteta, transparentnosti i efikasnosti izbornog procesa u Bosni i Hercegovini i provođenju izbora u skladu sa evropskim standardima.**

U prilogu dostavljam Prijedlog rezolucije o jačanju integriteta, transparentnosti i efikasnosti izbornog procesa u Bosni i Hercegovini i provođenju izbora u skladu sa evropskim standardima.

Delegati u Domu naroda
Parlamentarne skupštine BiH

Prof. dr. Denis Bećirović

Zlatko Miletić

-Prijedlog-

Čvrsto opredijeljeni za očuvanje suvereniteta, teritorijalnog integriteta, političke nezavisnosti i međunarodnog subjektiviteta Bosne i Hercegovine;

Usmjereni na osiguranje trajnog mira i stabilnosti države Bosne i Hercegovine;

Posvećeni vladavini prava, međusobnoj toleranciji i uvažavanju;

Ubijedeni da su slobodni, pošteni i demokratski izbori temelj demokratske reprezentativne uprave,

Na osnovu člana IV. 4. (e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 151. Poslovnika Doma naroda („Službeni glasnik BiH“, br. 58/14, 88/15, 96/15 i 53/16), Dom naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine je na ____ . sjednici, održanoj ____ . ____ . 2020. godine, usvojio

REZOLUCIJU

O JAČANJU INTEGRITETA, TRANSPARENTNOSTI I EFIKASNOSTI IZBORNOG PROCESA U BOSNI I HERCEGOVINI I PROVOĐENJU IZBORA U SKLADU SA EVROPSKIM STANDARDIMA

I.

Polazeći od ustavne definicije države Bosne i Hercegovine iz člana I.2 Ustava BiH, koja je definirana kao demokratska država koja funkcioniра u skladu sa zakonom i na osnovu slobodnih i demokratskih izbora, cilj Rezolucije o jačanju integriteta, transparentnosti i efikasnosti izbornog procesa u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Rezolucija) jeste da iskaže nedvosmislenu političku volju i zahtjev predstavnika najvišeg zakonodavnog tijela u Bosni i Hercegovini za preduzimanje konkretnih mjera koje mogu doprinijeti osnaživanju demokratskog sistema u Bosni i Hercegovini jačanjem kako izbornih procedura i izbornih institucija tako i svih budućih izbornih procesa u Bosni i Hercegovini. Kako bi se postigao ovaj cilj, Rezolucijom dajemo okvirne mjere

nadležnim organima za izradu mape puta koje će pomoći da se ojačaju kapaciteti organa vlasti na svim nivoima u Bosni i Hercegovini, a posebno organa za provođenje izbora - za uspješno provođenje izbora na pošten, transparentan, efikasan i održiv način.

II.

Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH smatra da se novi temeljni pristup strategiji izbornog procesa u BiH u 21. stoljeću treba zasnivati na primjeni naprednih tehnologija s ciljem poboljšanja operativne efikasnosti izborne administracije, a kako bi se osigurali integritet, transparentnost i efikasnost izbornog procesa u Bosni i Hercegovini.

III.

Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH traži od nadležnih organa da odmah pripreme strategiju i akcioni plan Bosne i Hercegovine za poboljšanje integriteta, transparentnosti i efikasnosti izbornog procesa rješavanjem njegovih tehničkih nedostataka, uključujući uvođenje alata koji se zasnivaju na digitalnoj tehnologiji za identifikaciju i autentifikaciju birača, proces glasanja, te naročito proces prebrojavanja i objedinjavanja rezultata glasanja.

IV.

Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH ocjenjuje da je potrebno odmah pristupiti revidiranju glavnih elemenata dosadašnjeg izbornog procesa kako bi se već na lokalnim izborima u oktobru 2020. godine osigurala neophodna upotreba tehnologije, kako bi se garantirao integritet svih elemenata izbornog procesa, a naročito procedure provjere identiteta i prava glasa birača, i na biračkim mjestima i za birače izvan zemlje, nesmetano odvijanje procesa glasanja na biračkom mjestu i efikasno, brzo i tačno prebrojavanje glasova birača, objedinjavanje i publiciranje tih rezultata na transparentan i tačan način, kako bi se očuvao sveukupni integritet izbornog procesa.

V.

Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH ističe da povećanje integriteta, efikasnosti i transparentnosti tačnog brojanja glasova na dan izbora mora biti temeljni postulat profesionalnih i drugih organa za provođenje izbora. Potrebno je spriječiti zloupotrebu izbornog procesa u bilo kojem segmentu, a posebno prilikom provjere identiteta i prava glasa birača, ispravnog glasanja u

skladu s voljom birača i potom ispravnog i tačnog prebrojavanja i objedinjavanja glasova čime će se ispoštovati volja birača. Posebna pažnja mora se posvetiti procesima kojima se regulira glasanje izvan zemlje.

VI.

Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH podržava preporuke posmatračkih misija Organizacije za sigurnost i saradnju u Evropi i Ureda za demokratske institucije i ljudska prava (u daljnjem tekstu: OSCE/ODIHR) koje sadrže prethodne analize pravnih, proceduralnih, tehnoloških i operativnih aspekata rada izborne administracije u Bosni i Hercegovini i smatra da one predstavljaju dobru osnovu i pravac puta ka poboljšanju izbornog zakonodavstva i potrebnih procedura. Preporuke međunarodnih organizacija koje su do sada posmatrale provođenje svih izbora u Bosni i Hercegovini trebaju biti polazna tačka svih promjena u izbornom zakonodavstvu i pratećim propisima.

VII.

Primjena tehnologije koja će izbornim tijelima omogućiti potpunu vidljivost izbornih operacija na dan izbora sve do nivoa biračkih mjesta jedan je od prioriternih zadataka organa vlasti na svim nivoima u Bosni i Hercegovini. Potrebno je osigurati potpunu transparentnost, interoperabilnost baza podataka i najveći mogući stepen interakcije na svim nivoima. Time se treba olakšati transparentan, efikasan i brz način izvještavanja o svim događajima u izbornom procesu, te osigurati brze i na zakonu zasnovane odluke.

VIII.

Mnoge kontroverze, koje prate imenovanje i rad biračkih odbora na izborni dan, tiču se evidentnih zloupotreba prilikom imenovanja članova biračkih odbora. Kako bi se osiguralo da kvalificirano, stručno, profesionalno i obučeno osoblje zaista radi na biračkim mjestima na dan izbora, potrebno je unaprijediti cijeli proces, i u normativnom dijelu i upotrebom tehnologije kod evidentiranja, obučavanja i imenovanja članova biračkih odbora. Probleme, poput ostavke članova biračkih odbora neposredno prije dana i na dan održavanja izbora, treba rješavati koristeći najbolje prakse izborne administracije u Evropi, kao što je vođenje evidencije zamjenskog osoblja koje je potpuno obučeno i spremno za popunu bilo kojeg slobodnog mjesta na biračkim mjestima na dan izbora.

Osim toga, neophodno je uključivati razvoj informacionog sistema za ljudske potencijale za podršku organima za provođenje izbora za vođenje evidencije članova biračkih odbora i zamjenskih članova. Tako će se izbornoj administraciji omogućiti da pojednostavi procese upravljanja evidencijom članstva u biračkim odborima, procese imenovanja članova i zamjenika i upravljanja ličnim podacima tih članova, evidentiranje njihovih kvalifikacija, prisustva obuci, naknada, procjene nivoa njihove uspješnosti putem testiranja, evidencije o disciplinskim prekršajima, identifikaciji mogućih članova osoblja itd.

IX.

Pravilno brojanje glasačkih listića na biračkim mjestima i u centrima za brojanje od ključne je važnosti za regularnost izbornog procesa. Glasački listići se i dalje trebaju brojati na biračkom mjestu i centrima za brojanje, općinske i gradske izborne komisije trebaju i dalje konsolidirati rezultate glasanja s biračkih mjesta, a Centralna izborna komisija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: CIKBiH) vršiti centralno objedinjavanje i garantirati zakonitost i tačnost postupka kako na nivou biračkih mjesta i općinskih izbornih komisija tako i za glasove koje broji CIKBiH, odnosno glasove dostavljene poštom, glasove iz diplomatsko-konzularnih predstavništava Bosne i Hercegovine u inozemstvu, glasove prikupljene od mobilnih timova, glasove na nepotvrđenim glasačkim listićima. CIKBiH i dalje treba objedinjavati sve rezultate, potvrđivati ih i dodjeljivati mandate. Međutim, taj proces do sada je trajao predugo što izaziva sumnje u njegovu zakonitost i tačnost, te se mora bitno ubrzati upotrebom tehnologije i drugačijim tehničkim rješenjima.

X.

Na dan održavanja izbora i nakon 12-satnog rada na biračkim mjestima, članovi biračkih odbora moraju brojati glasačke listiće za najmanje dva nivoa (u slučaju lokalnih izbora) ili za četiri nivoa (u slučaju općih izbora), primjenom dvije različite metode brojanja (prosta većina - za Predsjedništvo BiH, predsjednika i potpredsjednike RS, načelnike/gradonačelnike, te otvorena, neblokirana lista - za Predstavnički dom Parlamentarne skupštine BiH, entitetske parlamente, kantonalne skupštine, općinska/gradska vijeća). I pored toga, proces brojanja na biračkim mjestima traje nekoliko sati. Ostali organi za provođenje izbora imaju jednako odgovoran i naporan posao. U tom kontekstu potrebno je razmotriti mogućnost uvođenja savremenih

tehnologija za brojanje glasova na biračkim mjestima i/ili centrima za brojanje kako bi se povećao stepen integriteta, transparentnosti i efikasnosti izbornog procesa.

XI.

Osim uvođenja savremenih tehnologija, neophodno je preduzeti hitne mjere na pojednostavljenju formulara i obrazaca na biračkim mjestima, a prije svega smanjiti broj, te redizajnirati oblik i sadržaj službenih obrazaca koji se popunjavaju na biračkim mjestima i u općinskim izbornim komisijama, što će dovesti do ubrzanja procesa i osigurati tačnost rezultata.

XII.

Izborni proces u Bosni i Hercegovini je izuzetan politički događaj. Kao takav, tijela izborne administracije izložena su jakom nadzoru i vrlo često teškim, nekada i neopravdanim kritikama. Taj se fenomen nekada posmatra i kao osmišljena politička strategija za potkopavanje vjerodostojnosti i integriteta izborne administracije, pa samim tim i demokratskog procesa. U tom kontekstu CIK BiH djeluje kao zatvorena staromodna institucija koja nema aktivno i transparentno prisustvo na digitalnim socijalnim mrežama i njegovi institucionalni komunikacijski naponi tokom izbornih procesa su samo *offline*. Zastarjele reklamne kampanje na tradicionalnim medijima (javne radio i TV stanice), štura i nedovoljno informativna saopćenja za medije i karikaturalne konferencije za novinare karakteriziraju dosadašnji rad CIK-a BiH. To se mora radikalno promijeniti i unaprijediti komunikacija CIK-a BiH s javnošću i ona se treba zasnivati na kombinaciji internetskih i izvanmrežnih komunikacijskih metoda. To može pomoći u maksimalnoj diseminaciji korisnih poruka biračima. Također, donošenje posebnog Zakona o CIK-u BiH može doprinijeti unaprijeđenju rada ove važne državne institucije.

XIII.

U skladu s Mišljenjem Evropske komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Evropskoj uniji, od Bosne i Hercegovine se očekuje da, provođenjem relevantnih preporuka OSCE-a/ODIHR-a, Venecijanske komisije i konačnih i obavezujućih presuda Evropskog suda za ljudska prava i Ustavnog suda BiH osigura provođenje izbora u skladu s evropskim standardima, osigura transparentnost finansiranja političkih stranaka i održi lokalne izbore u Gradu Mostaru. Dom

naroda Parlamentarne skupštine BiH izražava potpunu saglasnost s Mišljenjem Evropske komisije i potvrđuje punu opredijeljenost i izričit zahtjev da se ove preporuke realiziraju.

XIV.

Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH, zbog kratkog perioda do raspisivanja lokalnih izbora 2020. godine, traži od Vijeća ministara BiH i CIK-a BiH da hitno pristupe donošenju odgovarajućih normativnih akata neophodnih u realizaciji navedenih stavova i preporuka, kao i osiguranju neophodnih finansijskih sredstava.